

Żyrardów - sprawozdanie z wycieczki

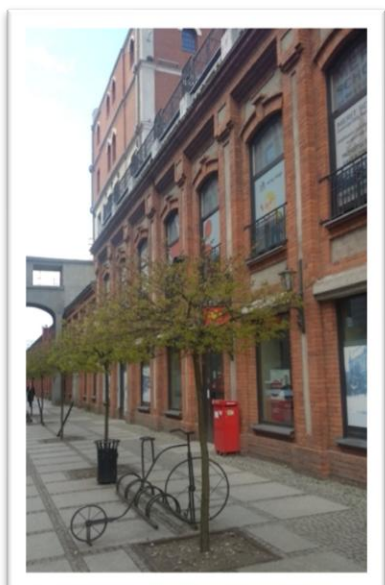
27 kwietnia 2022 r. grupa członków Stowarzyszenia Wychowanków Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego udała się na wycieczkę do Żyrardowa.

Żyrardów zasłynął z lniarskich tradycji i unikalnej osady fabrycznej z przełomu XIX i XX wieku. Powstanie i rozwój Żyrardowa związany jest z powstaniem fabryki lniarskiej. W fabryce zastosowano wynalazek francuskiego genialnego wynalazcy i konstruktora Filipa de Girarda – przędzarkę lnu. To ona tak bardzo wpłynęła na proces produkcji lnu na ziemiach polskich.

Od nazwiska francuskiego inżyniera pochodzi nazwa miasta Żyrardów. Na przełomie XIX i XX wieku fabryka była jednym z najnowocześniejszych i największych zakładów lniarskich w Europie. Wokół fabryki powstała osada fabryczna. Przez omalże 170 lat fabryka kształtowała rozwój miasta i rozślawiała wyroby z lnu na całym świecie.

Stara Przędzalnia – fabryka lniarska w Żyrardowie

Aktualnie Żyrardów przeżywa renesans. Obiekty pofabryczne są adoptowane na cele usługowo-mieszkaniowe. W 2012 r. miasto otrzymało tytuł Pomnika Historii nadany przez Prezydenta RP. W 2011 r. Żyrardów otrzymał główną nagrodę w ogłoszonym przez Komisję Europejską konkursie na Najlepsze Europejskie Destylacje Turystyczne EDEN. Miasto jest członkiem Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH) promującym najważniejsze zabytki przemysłowe naszego kontynentu.

Lofty De Girarda

Z przewodniczką, panią Barbarą Rzeczycką – prezesem Towarzystwa Przyjaciół Miasta Żyrardowa, zwiedzaliśmy następujące obiekty: osadę fabryczną, Muzeum Lniarstwa im. Filipa De Girarda, Pomnik Historii – XIX – wieczna osada fabryczna, Lniany Zaulek, Park Miejski im. Karola Augusta Dittricha, Muzeum Mazowsza Zachodniego, Resursę, Kręgielnię.

Osada fabryczna jest unikalna na skalę europejską. Znajdują się tu regularne kształty domów robotniczych, dzielnica rezydencjonalna dla kadry kierowniczej fabryki z wkomponowanym parkiem krajobrazowym. A także szereg budynków użyteczności publicznej – kościoły, szkoły, przedszkole, szpital, resursa, dom kultury, pralnia i łaźnia miejska. Osada fabryczna wraz z terenem dawnej fabryki to dziś unikatowe centrum Żyrardowa. Obszar ten o powierzchni około 70 ha wpisany jest na listę Pomników Historii.

Muzeum Lniarstwa im. Filipa De Girarda – jest miejscem pielęgnującym pamięć o lniarskich tradycjach Żyrardowa. Muzeum znajduje się w halach dawnej drukarni na terenie zwanym Bielnikiem, który stanowił część kompleksu produkcyjnego żyrdowskiej fabryki.

Muzeum Lniarstwa im. Filipa De Girarda

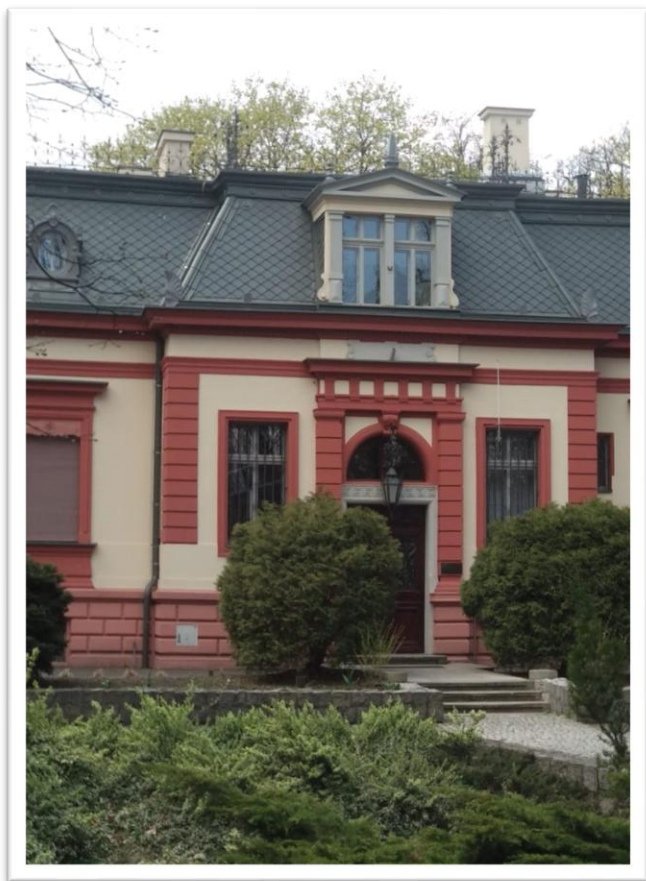

Industrialna zagroda – znajduje się na terenie Muzeum Lniarstwa. W zagrodzie przebywają wielbłądy, osły, alpaki i koziołki.

Wystawa plenerowa – Żyrardów Pomnik Historii – XIX –wieczna osada fabryczna – zlokalizowana została na ścianie poprzemysłowego budynku dawnej tkalni Zakładów Lniarskich. Prezentuje założycieli fabryki i miasta, dziedzictwo poprzemysłowe, w tym m.in. XIX wieczna osadę fabryczną o statusie Pomnika Historii.

Lniany Zaułek – to sklep, założony przez byłego pracownika zakładów lniarskich. Odwiedzający go mogą zobaczyć namiastkę produkowanych w zakładzie materiałów lniarskich. Większość z nich nie jest już dostępna w żadnym innym miejscu.

Park miejski im. Karola Augusta Dittricha – znajduje się w centrum miasta. Park został założony pod koniec XIX wieku. Zaprojektowany jest w stylu krajobrazowy. Ma naturalistyczny układ cieków wodnych, a także okazały starodrzew z wieloma pomnikami przyrody. Park otacza reprezentacyjną willę jednego z właścicieli fabryki – Karola Dittricha jr., w której obecnie mieści się Muzeum Mazowsza Zachodniego.

Muzeum Mazowsza Zachodniego – zostało założone na początku XX w. Okazały budynek należał do miejscowego niemieckiego przemysłowca, współwłaściciela Zakładów Żyrardowskich – Karola Augusta Dittricha. (Drugim współwłaścicielem zakładów był inny niemiecki przemysłowiec – Karol Teodor Hielle.) Muzeum jest placówką, która zajmuje się gromadzeniem, opracowaniem naukowym, konserwacją oraz prezentacją eksponatów związanych z historią Żyrardowa, zakładów włókienniczych oraz tradycjami kulturalnymi mieszkańców miasta.

Muzeum Mazowsza Zachodniego, dawniej willa Karola Augusta Dittricha.

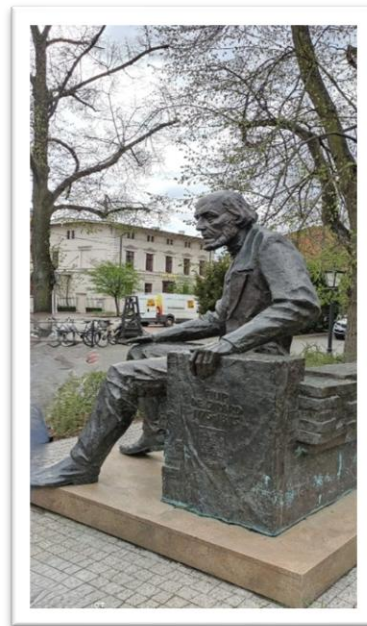
W muzeum znajduje się izba pamięci, poświęcona pisarzowi Pawłowi Hulce-Laskowskiemu. Był on synem pracowników fabryki, czeskich emigrantów (Józefa Hulki i Elżbiety z Howorków). Również pracował w żyrardowskich zakładach. – jako pomocnik rachmistrza w kantorku tkalni. Zdolny, ambitny a później wybitny pisarz. Od 1991 roku utworzono nowy miejscowy muzealny oddział – Gabinet Pisarza Pawła Hulki-Laskowskiego.

W muzeum znajduje się także zbiór prac Józefa Rapackiego. Jest to największa udostępniona kolekcja malarza w kraju. Artysta został nazwany malarzem „brzóz i liliowych wrzosów”. Namalował dwa uznane cykle „Z mazowieckiej ziemi” i „Dookoła mej siedziby”. Na obrazach dominują łąki rozlewiska, polany, lasy z charakterystyczną roślinnością i kolorystyką.

Resursa – to placówka kulturalna, urządzona na wzór klubów angielskich. Pierwotnie była przeznaczona dla lokalnej elity. Po rewaloryzacji (przepiękny budynek-obiekt) stał się wspaniałą placówką kulturalną. Na uwagę zasługuje sala balowa z licznymi złocieniami i barwnymi ściennymi malowidłami.

Budynek Resursy

Pomnik Filipa De Girarda

Kręgielnia – w budynku dawnej kręgielni spędzali czas elegancyjny panowie – dawni dyrektorzy i kadra kierownicza fabryki. Obecnie znajduje się wystawa pt. „Żyrardów miasto tkaczy i wizjonerów”.

Żyrardów ma wiele innych cennych zabytków, które warto zwiedzić podczas kolejnej wizyty w tym mieście. My ze względu na remont nie mogliśmy zwiedzić jednego z ładniejszych kościołów. To kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Pocieszenia.

Od mojego bratanka – architekta, dostałam namalowany przez niego obraz tego kościoła. Przemysław był pod wielkim wrażeniem architektury jednej z najokazalszych budowli sakralnych na Mazowszu.

Opracowanie:

Tekst: Marianna Wielądek

Zdjęcia: Grażyna Skalmierska, Ewa Błaszczuk